

УДК 657

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

Росва О.С.

Центральноукраїнський національний технічний університет;
Донецький національний університет економіки та торгівлі
імені М. Туган-Барановського, м. Кривий Ріг

Досліджено методику проведення аналізу фінансового стану підприємств гірничо-металургійного комплексу. Досліджено економічну сутність поняття «фінансова стійкість». Проведено аналіз абсолютних та відносних показників фінансової стійкості та рентабельності промислово виробничого підприємства, що входить до складу ГМК Криворіжжя. Для повного висвітлення фінансової стійкості досліджуваного підприємства, розглянуто показники порогу рентабельності та операційного й фінансового левериджу. Постійний аналіз показників фінансової стійкості підприємств сприяє швидкому реагуванню на зміни зовнішнього й внутрішнього середовища, та впровадженню заходів для збереження фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Ключові слова: аналіз, абсолютні показники, рентабельність, платоспроможність, фінансовий стан, фінансова стійкість, фінансова залежність, фінансовий ризик.

Постановка проблеми. Для гірничо-металургійних підприємств України, що функціонують сучасних кризових умовах економіки, дуже гостро стоїть питання забезпечення стабільного фінансового стану підприємства. Економічна та політична ситуація в країні, умови господарювання, платоспроможність споживачів, податкова політика, рівень розвитку фінансового ринку та фінансово – кредитної сфери далеко не повний перелік факторів, що впливають на фінансову

стабільність підприємства. На діяльність підприємства негативно впливають не лише фактори зовнішнього середовища, а й відсутність відповідного ефективного управління діяльністю підприємства. Успішне управління і здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства нерозривно пов'язане з його стабільним фінансовим становищем, зокрема з його фінансовою стійкістю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням економічної сутності фінансової

стійкості підприємства займалась вчені науковці: Русіна Ю.О., Полозюк Ю.В. [3], Павленко О.П. [2], Чепка В.В. [5]. Аналізу та прогнозуванню фінансової стійкості підприємства присвячені праці Слободян Н.Г. [4]. Питанням оцінки фінансової стійкості присвячені роботи Беялова Т.Е., Олійник А.В. [1]. Однак, дослідження фінансового стану підприємств гірничо-металургійного комплексу України, в сучасних умовах господарювання потребує більш детального розгляду.

Метою дослідження є аналіз фінансової стійкості підприємств гірничо-металургійного комплексу та пошук шляхів покращення фінансового стану підприємств.

Виклад основного матеріалу: Одним з найважливіших характеристик операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства є показник фінансової стійкості підприємства. Цей показник виражається в ефективному використанні і розподілі грошових ресурсів, оптимізації фінансового та операційного циклів, стабільному створення прибутку для підприємства і підвищення його вартості.

Павленко О.П. зазначає: «Фінансова стійкість підприємства є однією з головних умов життєдіяльності, розвитку й забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства. Саме фінансова стійкість підприємства характеризує ефективність операційного, фінансового та інвестиційного розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також відображає здатність підприємства відповідати за своїми боргами і зобов'язаннями» [2, с. 113].

Русіна Ю.О. розглядає поняття «фінансова стійкість» як у вузькому, так і в широкому визначенні, і зазначає: «фінансова стійкість – це більш узагальнена характеристика фінансового стану підприємства, тобто здатність суб'єкта господарювання розвиватися та функціонувати, забезпечувати фінансову незалежність та зберігати рівновагу своїх пасивів та активів, що гарантує інвестиційну привабливість та платоспроможність підприємства» [3, с. 93].

З точки зору різних авторів можна помітити, що єдиного визначення щодо поняття фінансової стійкості не існує, з цього випливає що фінансова стійкість – поняття широке.

1. Фінансова стійкість визначає фінансову безпеку підприємства, а також його фінансову незалежність від інвесторів та кредиторів.

2. Фінансова стійкість підприємства – це здатність фінансової системи зберігати рух грошових коштів, незважаючи на зовнішні та внутрішні фактори, які на неї впливають.

3. Фінансова стійкість формується в процесі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства, є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, а отже є головним компонентом загальної економічної стійкості підприємства.

4. Фінансова стійкість підприємства – це здатність здійснювати господарську діяльність в умовах підприємницького ризику і мінливого середовища бізнесу з метою зміцнення конкурентних переваг організації з урахуванням інтересів суспільства і держави та максимізації добробуту.

5. Фінансова стійкість підприємства в довгостроковому плані характеризується співвід-

ношенням його позикових та власних коштів. Сутність фінансової – стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів.

Аналіз фінансової стійкості, зазвичай, здійснюють за допомогою низки показників за наступними етапами, що зображено на рисунку 1.

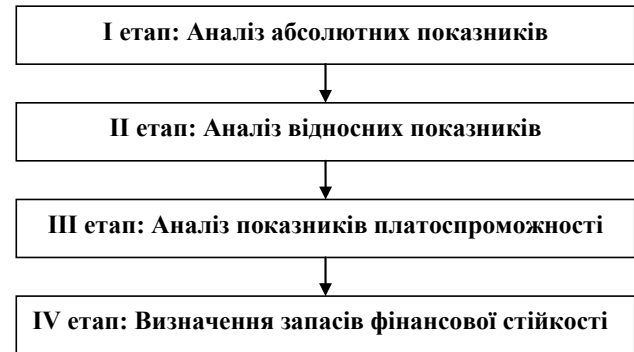

Рис. 1. Етапи оцінки фінансової стійкості

Джерело: складено автором на основі [1; 23]

Отже, розглянемо перший етап оцінки фінансової стійкості на прикладі одного з підприємств гірничо-металургійного комплексу Криворіжжя ПАТ «ПВП «Кривбасвибхупром» (рис. 2).

За розрахунками можна стверджувати, що підприємство забезпечене стабільними джерелами фінансування, а отже має абсолютну стійкість. На основі отриманих розрахунків проведемо аналіз відносних показників фінансової стійкості підприємства. Розглянемо здатність ПАТ «ПВП «Кривбасвибхупром» проводити прогнозовану діяльність в довгостроковій перспективі (рис. 3).

Значення показника фінансової залежності знаходиться в межах норми, тому фінансові ризики знаходяться на прийнятному рівні. Доцільно, також дослідити динаміку коефіцієнту фінансового ризику (рис. 4).

Динаміка показника за досліджуваний період свідчить про зменшення рівня залежності підприємства від (залучених) позикових коштів.

Для визначення рівня забезпеченості фінансування для створення виробничих і інших запасів, розглянемо коефіцієнт покриття запасів (рис. 5).

Значення коефіцієнта показує, що у ПАТ «ПВП «Кривбасвибхупром» достатньо нормальних джерел фінансування для підтримки виробничого та збутового процесу. На кожну гривню запасів припадає 8,8 гривні доступних фінансових ресурсів, що свідчить про підвищення фінансової стійкості.

Для повного висвітлення фінансової стійкості підприємства розглянемо показники порогу рентабельності та операційного й фінансового левериджу.

Розглянувши динаміку порогу рентабельності можна стверджувати, що ПАТ «ПВП «Кривбасвибхупром» абсолютно покриє усі свої змінні і постійні затрати, а отже отримує прибутки.

Навіть в умовах економічної кризи країни, ПАТ «ПВП «Кривбасвибхупром» рентабельно здійснює свою операційну діяльність, про що

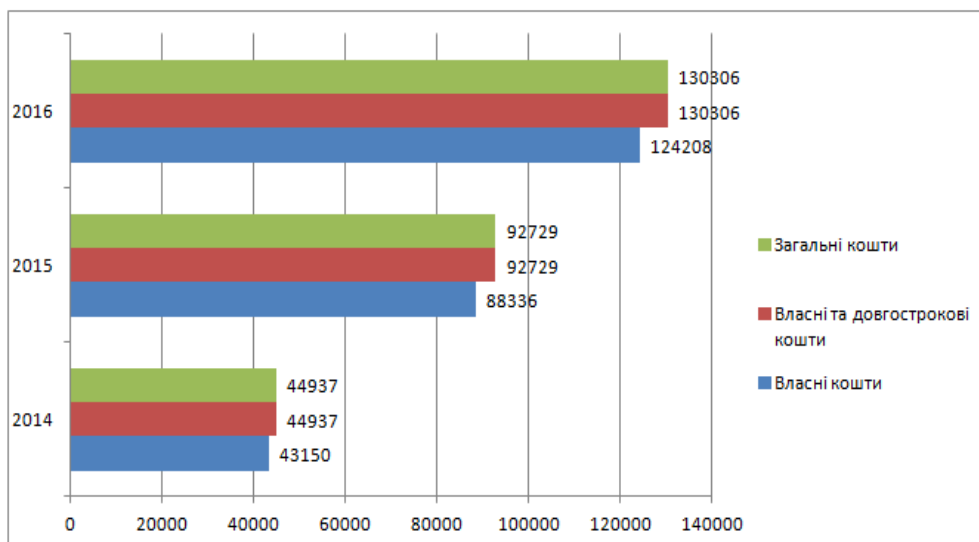

Рис. 2. Динаміка абсолютних показників фінансової стійкості ПАТ «ПВП «Кривбасвибухпром», 2014–2016 рр., тис. грн.

Джерело: складено автором на основі [6]

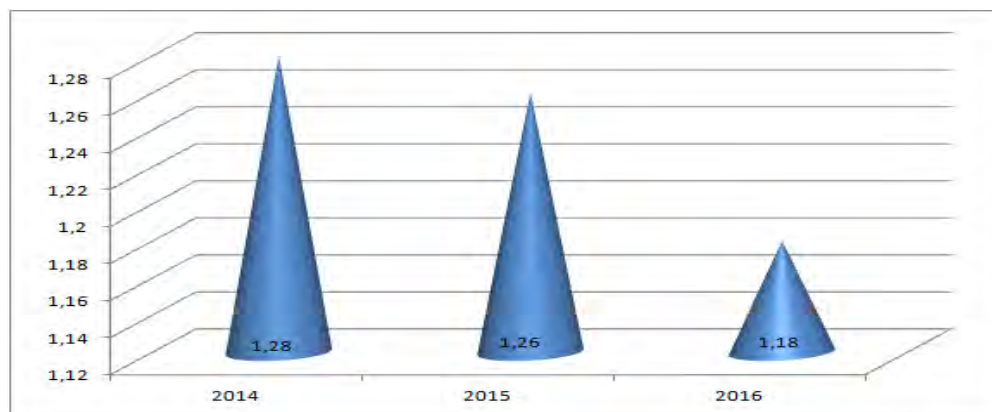

Рис. 3. Динаміка коефіцієнту фінансової залежності ПАТ «ПВП «Кривбасвибухпром», 2014–2016 рр.

Джерело: створено автором на основі [6]

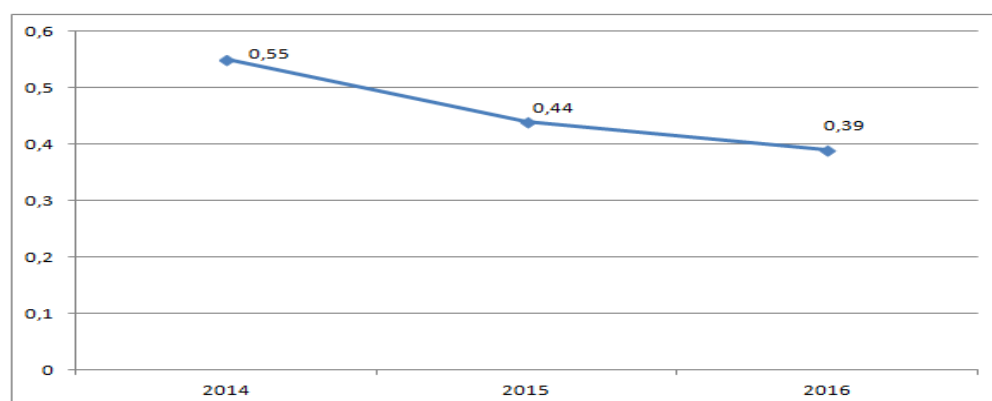

Рис. 4. Динаміка коефіцієнту фінансового ризику ПАТ «ПВП «Кривбасвибухпром»

Джерело: створено автором на основі [6]

свідчить показник запасу фінансової стійкості підприємства.

Таким чином, встановлено, що досліджуване підприємство є фінансово стійкою до нинішніх негативних тенденцій, які склалися у сучасних ринкових відносинах.

Аналіз факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, дає змогу визначити рівень фінансового ризику, що пов'язаний із формуванням структури джерел капіталу, а відповідно, і міру стабільності фінансової бази розвитку підприємства на перспективу [5, с. 653].

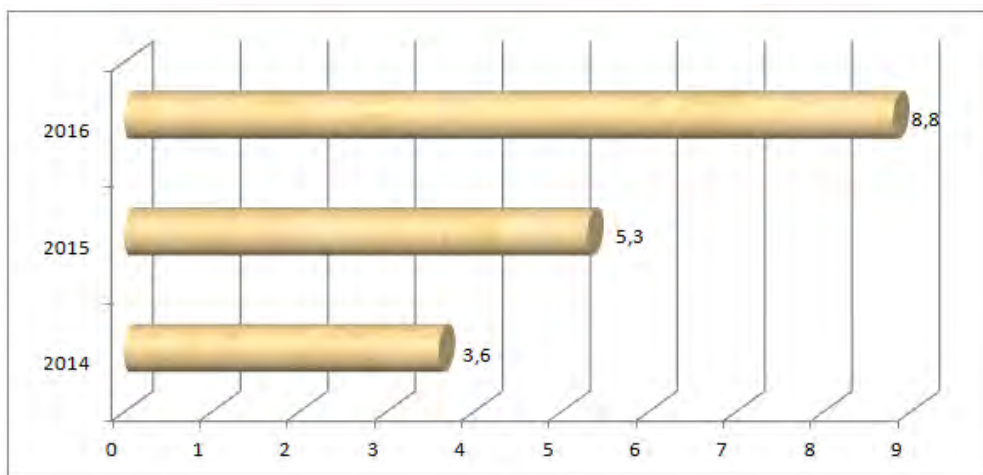

Рис. 5. Динаміка коефіцієнту покриття запасів за 2014–2016 рр.

Джерело: створено автором на основі [6]

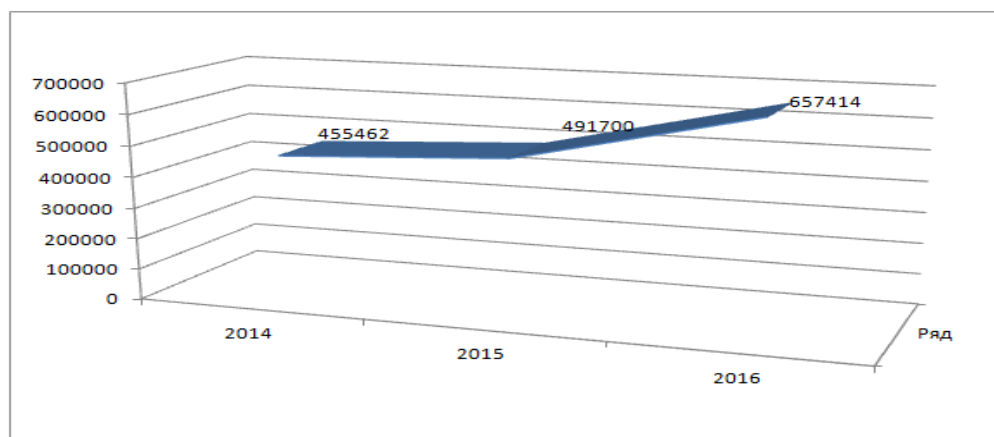

Рис. 6. Динаміка порогу рентабельності ПАТ «Кривбасвибухпром»

Джерело: складено автором на основі [7]

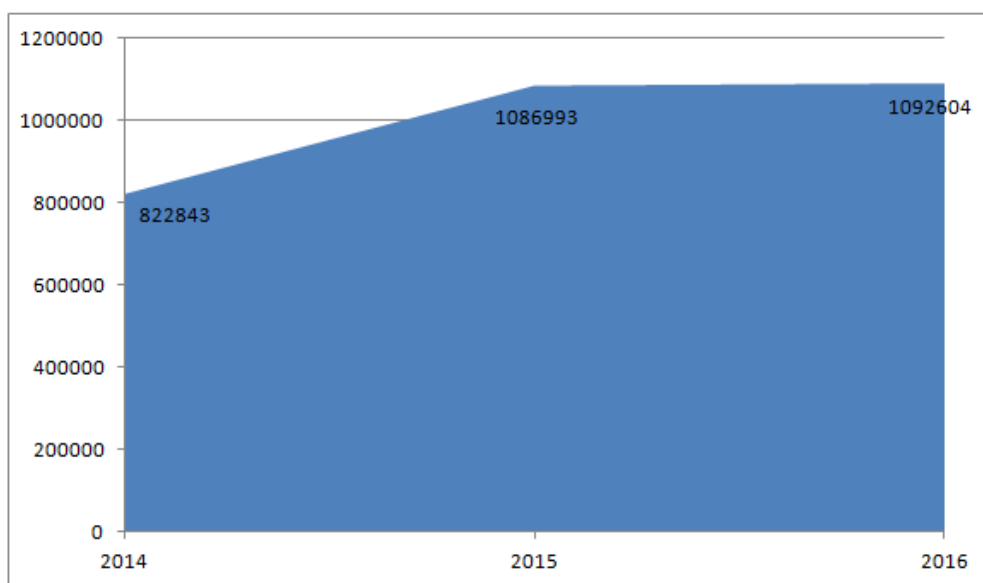

Рис. 7. Динаміка запасу фінансової стійкості компанії за 2014–2016 рр.

Джерело: створено автором на основі [7]

Висновки і пропозиції. На нашу думку, підприємства гірничо-металургійного комплексу Криворіжжя мають високі показники фінансової стійкості, достатній асортимент продукції, що дозволяє забезпечити товарною продукцією зовнішні та внутрішні ринки. Підприємства є інвестиційно привабливими та конкурентноспромож-

ними. Постійний аналіз впливу змін зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування підприємства, діагностика впливу таких змін, сприяє максимально швидкому, а отже і ефективному реагуванню на зміни та впровадженню заходів для збереження фінансової стійкості та платоспроможності підприємства

Список літератури:

1. Беялов Т.Е. Фінансова стійкість підприємства та шляхи її зміцнення [Текст] / Т.Е. Беялов, А.В. Олійник // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука», 2016. – Том 2. – № 12(22). – С. 22–26.
2. Павленко О.П. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства: фактори впливу, оцінка та джерела фінансування [Текст] / О.П. Павленко, І.В. Семиліт // Молодий вчений. – 2016. – № 7(34). – С. 113–116.
3. Русіна Ю.О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на них впливають [Текст] / Ю.О. Русіна, Ю.В. Полозук // Міжнародний науковий журнал. – 2015. – № 2. – С. 91–94.
4. Слободян Н.Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика [Текст] / Наталя Геннадіївна Слободян // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В.А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 18. – № 2. – С. 239–245.
5. Чепка В.В. Фінансова стійкість: сутність та фактори впливу [Текст] / В.В. Чепка, О.К. Матяш // Економіка і суспільство. – 2017. – С. 649–655.
6. Інформаційний ресурс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.smida.gov.ua/reestr/?kod=00190934.
7. Офіційний сайт ПАТ «ПВП «Кривбасвибухпром» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kvvp.com.ua>.

Роева О.С.

Центральноукраїнський національний технічний університет;
Донецький національний університет економіки та торгівлі
імені М. Туган-Барановського, г. Кривий Ріг

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СОСТОЯННЯ ПІДПРИЯТІЙ

Аннотація

Исследовано методику проведення аналізу фінансового стану підприємств гірничо-металургійного комплексу. Исследована економічна сутність поняття «фінансова стійкість». Проведен аналіз абсолютних і відносних показників фінансової стійкості і рентабельності промислово-виробничого підприємства, що входить до складу ГМК Криворіжжя. Для повного освітлення фінансової стійкості досліджуваного підприємства, розглянуті показники порога рентабельності і операційного і фінансового левериджа. Постійний аналіз показників фінансової стійкості підприємств сприяє швидкому реагуванню на зміни зовнішньої і внутрішньої середовища, і впровадженню заходів для збереження фінансової стійкості і платоспроможності підприємства.

Ключевые слова: аналіз, абсолютні показники, рентабельність, платоспроможність, фінансове становище, фінансова стійкість, фінансова залежність, фінансовий ризик.

Roieva O.S.

Central Ukrainian National Technical University;
Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky, Krivoy Rog

ANALYSIS OF FINANCIAL STATE OF ENTERPRISES

Summary

The method of conducting the analysis of the financial state of the enterprises of the mining and metallurgical complex is investigated. The economic essence of the concept "financial stability" is investigated. The analysis of absolute and relative indicators of financial stability and profitability of the industrial production enterprise, which is part of the MMC Kryvorizhyya, is carried out. For full coverage of financial stability of the investigated enterprise, indicators of the threshold of profitability and operating and financial advantage are considered. Constant analysis of indicators of financial sustainability of enterprises promotes rapid response to changes in the external and internal environment, and implementation of measures to maintain financial stability and solvency of the enterprise.

Keywords: analysis, absolute indicators, profitability, solvency, financial status, financial stability, financial dependence, financial risk.